

Policy för jävssituationer

Syfte

Att policyn skapar förtroende för riksförbundets verksamhet och att beslut bygger på oberoende och självständighet gentemot egennyttiga intressen. För förbundets trovärdighet är det också av mycket stor vikt att de ekonomiska medel det förfogar över hanteras på ett sätt som skapar förtroende och att medlen används såsom stadgat samt att redovisning av planerad och genomförd verksamhet är transparent och fri från misstänkta jävssituationer.

Vilka omfattas av policyn

Policyn omfattar alla som deltar i beredning, handläggning eller beslut inom Riksförbundet HjärtLung. Det gäller förtroendevalda på förbunds-, läns- och lokal nivå, i medlemsorganisationer, deltagare i arbetsgrupper och kommittéer, anställda samt andra personer som på uppdrag av organisationen medverkar i frågor där jäv kan uppstå. Förtroendevalda är personer i styrelsen, revisorer och valberedningen.

Policyn gäller även vid samverkan med externa parter, upphandling, projekt, bidragsbeslut och andra situationer där personliga, ekonomiska eller organisatoriska intressen kan påverka eller uppfattas påverka saklighet och opartiskhet.

Grundläggande principer

Riksförbundet HjärtLung ska präglas av öppenhet, trovärdighet och ansvarstagande. Den som medverkar i ett ärende ska agera opartiskt och sätta organisationens bästa före personliga eller närståendes intressen. Möjliga jävsförhållanden ska uppmärksammas tidigt, anmälas öppet och hanteras så att förtroendet för beslut och verksamhet inte skadas. Vid osäkerhet ska försiktighetsprincipen tillämpas och personen avstå från handläggning, beredning och beslut i det aktuella ärendet.

Jäv i ideell förening

Ideella föreningar lyder inte under förvaltningslagens avsnitt om jäv men den ger stöd att följa för en stor organisation. Viss hantering kan falla under det som kallas ”god föreningssed” eller under annan lagstiftning där formellt ansvar kan utkrävas.

Beslut fattas av förtroendevalda och tjänstemän enligt delegationsordning eller motsvarande. Enskilda intressen kan i vissa fall riskera att beslut inte fattas opartiskt och jäv riskerar att uppstå.

Det är viktigt att påpeka att den som anser sig jävig ska själv anmäla detta till protokollet. Denne deltar inte i förberedelser, handläggning och beslut av ärendet.

Med jäv avses en situation där en persons opartiskhet kan ifrågasättas på grund av personliga, släktskapsförhållanden, ekonomiska, politiska eller andra intressen. Exempel på situationer då jäv kan uppstå:

- Upphandling av varor och tjänster. Person som deltar i beslutet har en särskild relation med någon i eller till företaget och kan således gynnas ekonomiskt eller på annat sätt.
- Att ordförande och kassör/ekonomiansvarig är närstående.
- Att firmatecknare är närstående.
- Anställning. Förtroendevald eller tjänsteman förordar eller underkänner sökande som denne har en särskild relation till.
- Att delta i beslut i ett projekt, en stiftelse eller liknande med koppling till förbundet och som kan gynna sig själv eller en närstående, exempelvis utdelande av projektanslag.
- "Sitta på två stolar" genom att man är engagerad i olika roller i samma intressefråga.

Förebyggande av jäv

För att säkerställa Riksförbundet HjärtLungs varumärke och förtroende ska försiktighetsprincipen tillämpas. Vid tveksamhet om jäv ska deltagande i handläggning och beslut avstå och situationer där man kan riskera att hamna i jäv undvikas. Organisatoriska förebyggande insatser för att undvika jäv:

- Stadgarna.
- Attestordning och firmateckning två i förening (enligt stadgar).
- Delegationsordning.
- Förbundsstyrelsen, förbundsrevisorerna och förbundets valberedning kan inte vara ombud på förbundskongressen och har ej heller rösträtt.
- Länsföreningens förtroendevalda kan inte vara ombud på länsföreningens årsmöte och har ej heller rösträtt.
- Förtroendevalda i en lokalförening eller medlemsorganisation har ej rösträtt på sitt respektive årsmöte.

- Valberedningen strävar efter mångfald bland förtroendevalda och efter geografisk spridning samt förslår kongressen nivå på arvode för förbundsstyrelsen och förbundsrevisorerna.
- Förbundsstyrelsen föreslår kongressen nivå för arvode för förbundets valberedning.
- Förbundsstyrelsen föreslår kongressen förslag på ny valberedning för förbundet utifrån förslag från en arbetsgrupp.
- Förbundsrevisorerna föreslår val av auktoriserad revisor till kongressen.
- Riktlinjer finns för val av hedersledamot på förbunds nivå och respektive lokalförening och medlemsorganisation beslutar om egna riktlinjer för val av hedersmedlemmar i sin förening.
- Generalsekreteraren har yttrande- och förslagsrätt men ej beslutanderätt på AU/FS-möten (enligt stadgarna).
- En fast dagordningspunkt med fråga om risk för jäv finns på varje styrelsemöte för arbetsutskottet (AU) och förbundsstyrelsen (FS).
- En närståendeförteckning uppdateras löpande över förbundets förtroendevaldas övriga engagemang i organisationer där personerna har ett betydande inflytande. Exempelvis om man sitter i styrelsen där eller har en annan ledande position. I närståendeförteckningen listas även risker för ekonomisk egen vinning.

Vi följer jävsgrunderna i förvaltningslagen:

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2015.1/324646.html>